

Minister van Infrastructuur en Milieu
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Onderwerp

Advies Wet stembusverkiezingen ingezetenen
algemeen bestuur waterschap

SECRETARIAAT KIESRAAD

Datum

15 februari 2013

Ons kenmerk

2013-0000076504

Inlichtingen

mr. W.A.E. Brühem
T 070 426 74 04
F 070 426 64 89

Uw kenmerk

lenM/DGRW-
2012/250156

Blad

1 van 8

Aantal bijlagen

0

Bezoekadres

Herengracht 21
2511 EG Den Haag

Postadres

Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Internetadres

www.kiesraad.nl

Emailadres

kiesraad@kiesraad.nl

1. Samenvatting

Volgens het voorstel kan de kiezer in 2015 tegelijkertijd voor provinciale staten en het waterschapsbestuur stemmen. Gelet op het mogelijke effect van nationalisering van waterschapsverkiezingen, wijst de Kiesraad op het belang van het monitoren van effecten van deze voorgenomen gecombineerde verkiezingen. De keuze om de organisatie van de uitvoering van de waterschapsverkiezingen bij gemeenten te beleggen, vraagt een duidelijker verdeling van taken en verantwoordelijkheden. Positief is de Kiesraad over het opnemen van de waterschapsverkiezingen in de Kieswet en het zoveel mogelijk uniformeren van waterschapsverkiezingen met verkiezingen voor de algemeen vertegenwoordigende organen. Op een aantal punten gaat het uniformeren de Kiesraad nog niet ver genoeg. De Kiesraad ziet geen reden om bij het registreren van een aanduiding te blijven toetsen aan een waterschapsbelang en verder vindt de Raad dat deelname met een blanco lijst aan verkiezingen ook mogelijk moet zijn. Het stemmen in een willekeurig stemlokaal (SWS) biedt de waterschapskiezer de mogelijkheid in een andere gemeente te stemmen. Daar waar de Kiesraad problemen voorziet in de uitvoerbaarheid, adviseert hij gemeenten de bevoegdheid te geven de mogelijkheden van SWS iets te beperken en doet hij hiervoor een aantal voorstellen.

2. Algemene opmerkingen

2.1 De keuze voor gecombineerde verkiezingen

De keuze om de verkiezing van de leden van de categorie ingezetenen van het algemeen bestuur van de waterschappen (hierna: waterschapsverkiezingen) te combineren met de verkiezing van de leden van provinciale staten is in het regeerakkoord vastgelegd.¹ Voor de Kiesraad is deze politieke keuze een gegeven, maar de Raad is wel van mening dat in de toelichting van het concept-

¹ Regeerakkoord VVD, P.v.d.A., Bruggen slaan, 29 oktober 2012, p. 40.

Datum
15 februari 2013

Ons kenmerk
2013-0000076504

Onderdeel
Secretariaat Kiesraad

Blad
2 van 8

wetsvoorstel, zoals dit hem ter advisering is aangeboden, betrekkelijk weinig aandacht is geschonken aan het principiële verschillend karakter van beide verkiezingen. Hij acht het – gelet op onderzoek² naar, en buitenlandse ervaringen³ met, het combineren van verkiezingen – wenselijk om de effecten van het combineren te monitoren. Vooralsnog is bijvoorbeeld onbekend in welke mate het gecombineerd houden van verkiezingen voor een algemeen en een functioneel bestuur leidt tot nationalisering van de verkiezing voor het functioneel bestuur, waarborging van functionele belangen en de participatiemogelijkheden van groeperingen die zich exclusief toeleggen op de behartiging van functionele belangen.⁴

2.2 Een heldere organisatie: verdeling van bevoegdheden

Op het terrein van verkiezingen is een heldere verdeling van bevoegd- en verantwoordelijkheden essentieel. Hoewel in de toelichting van het concept-wetsvoorstel staat dat gemeenten worden belast met de organisatie van de uitvoering van de waterschapsverkiezingen, wordt uit tekst en toelichting niet precies duidelijk wat dit in de praktijk betekent en – misschien wel belangrijker – hoe de voorziene overdracht van taken en verantwoordelijkheden formeel plaatsvindt. Er wordt bijvoorbeeld vanuit gegaan dat de stembureaus direct na de stemming ook de stembiljetten van de waterschapsverkiezingen tellen, maar uiteindelijk stelt het centraal stembureau van ieder waterschap de officiële verkiezingsuitslag vast. Dit roept de vraag op hoe en wanneer de overdracht van de processen-verbaal plaatsvindt. Hetzelfde geldt voor de overdracht van stembescheiden.

Een duidelijke verdeling van bevoegd- en verantwoordelijkheden is ook relevant bij meer incidentele situaties, zoals bij hertellingen. Op grond van de Kieswet kunnen het centraal stembureau en het vertegenwoordigend orgaan (in dit geval: van het waterschap) besluiten tot een hertelling. Onduidelijk is of gemeenten ook belast zijn met de organisatie van de uitvoering van een eventuele hertelling van een waterschapsverkiezing (hetgeen de Kiesraad overigens logisch voorkomt). Over dergelijke vragen mag geen onduidelijkheid bestaan. Ook ziet de Kiesraad graag een passage in de toelichting opgenomen, die dieper ingaat op de relatie tussen de voorzitter van het hoofd en centraal stembureau en de burgemeesters alsmede hun onderscheiden bevoegd- en verantwoordelijkheden.

² Naast de in de memorie van toelichting genoemde ervaring in Zweden, is de Kiesraad in Nederland alleen bekend met een onderzoek uit 1994 van de Hogeschool Zeeland sector HEAO. Hierin wordt, naar aanleiding van de gecombineerde waterschaps- en gemeenteraadverkiezingen in dat jaar, ingegaan op de effecten op kiezers.

³ H.R.B.M. Kummeling, H. van der Kolk, Lokale kiesstelsels vergeleken. Over de vormgeving, het gebruik en de consequenties van lokale kiesstelsels, Den Haag: VNG Uitgeverij 2002, m.n. p. 31, 32 en 37.

⁴ Bij de behandeling van het interdepartementaal beleidsonderzoek (afgekort: IBO) in de Tweede Kamer is de zorg geuit dat politieke partijen de boventoon zouden gaan voeren in het waterschapsbestuur. Zie: Kamerstukken II 2003-2004, 29 428, nr. 5.

Datum
15 februari 2013

Ons kenmerk
2013-0000076504

Onderdeel
Secretariaat Kiesraad

Blad
3 van 8

Indien er voor wordt gekozen de stembiljetten in de stembureaus te tellen, steunt de Kiesraad het voornemen om eerst de biljetten van de provinciale statenverkiezingen te tellen en daarna de biljetten van de waterschapsverkiezingen. Hij meent evenwel dat het dan ook wenselijk is deze volgorde in de Kieswet vast te leggen.

De Raad voorziet wel de nodige praktische bezwaren. Hij geeft u daarom in overweging om de stembiljetten van de waterschapsverkiezingen niet in de stembureaus, maar één dag later centraal op de hoofdstembureaus voor de waterschapsverkiezingen te tellen. Deze werkwijze kent een aantal belangrijke voordelen. In de eerste plaats blijven de waterschappen op deze manier directer betrokken en verantwoordelijk voor de vaststelling van de uitslag. Ook nu worden de stemmen bij waterschapsverkiezingen op het waterschapskantoor geteld. Ten tweede worden op deze manier de werkzaamheden van het stembureau niet extra verzaamd. Er zitten grenzen aan de belastbaarheid van een stembureau, zowel in de beschikbare personele capaciteit als ook in de ruimte die nodig is om op een ordelijke wijze tot een uitslag te komen. Voorkomen moet worden dat het telproces onbeheersbaar wordt. De omstandigheid dat de minister van BZK voorstellen van de Kiesraad⁵ tot vereenvoudiging van het telproces in stembureaus heeft overgenomen in een bij de Tweede Kamer aanhangig wetsvoorstel⁶ doet hier ten principale niet aan af.

Voor de Kiesraad wegen deze voordelen van centraal tellen zwaarder dan de nadelen, zoals de risico's van vervoer en opslag van de nog niet getelde stembiljetten (in verzegelde pakken) en de beperktere mogelijkheid voor de kiezer om de telling van zijn stembiljet te controleren nu alle stembiljetten eerst bij elkaar worden gebracht. De Kiesraad adviseert om dit in de Kieswet te regelen.

3. Integratie in de Kieswet

In 2010 heeft de Kiesraad vanuit het belang van uniformering van de organisatie van verkiezingen de wenselijkheid van een onderzoek naar de mogelijkheden de waterschapsverkiezingen onder de werking van de Kieswet te brengen, onderschreven.⁷ Het doet de Raad deugd dat hiervoor ook is gekozen. Dit leidt er toe dat veel elementen die nu op het niveau van een AMvB (het Waterschapsbesluit) zijn geregeld, in de nabije toekomst op het niveau van de wet in formele zin geregeld worden. Dit is in lijn met eerdere adviezen van de Kiesraad⁸ en de Afdeling advisering van de Raad van State.⁹ De Kiesraad vindt het belangrijk dat essentiële onderdelen van het verkiezingsproces in een wet in formele zin

⁵ Advies van de Kiesraad van 16 november 2012 inhoudende een evaluatie van de Tweede Kamerverkiezing 2012. Adviezen van de Kiesraad zijn te vinden op www.kiesraad.nl.

⁶ Kamerstukken II 2012-2013, 33 268, nr. 9.

⁷ Advies van de Kiesraad van 16 december 2010 over het verlengen van de zittingsduur van waterschapsbestuurders, p. 3.

⁸ Adviezen van de Kiesraad van 3 juli 2007 (p. 1-3), 27 augustus 2009 (p. 4) en 13 april 2011 (p. 2).

⁹ Advies van de Afdeling advisering van de Raad van State van 22 september 2011. Kamerstukken II 2011-2012, 33 097, nr. 4, p. 11-12.

Datum
15 februari 2013

Ons kenmerk
2013-0000076504

Onderdeel
Secretariaat Kiesraad

Blad
4 van 8

worden vastgelegd, onder andere om te verzekeren dat de Staten-Generaal als medewetgever bij de vaststelling betrokken zijn.

Voorshands is de Raad er evenwel niet van overtuigd dat de in het voorstel gekozen werkwijze, waarbij bepalingen omtrent verkiezingen die uit de Grondwet voortvloeien als het ware worden "doorsneden" met bepalingen ten behoeve van een verkiezing waarvoor dit niet geldt, de meest wenselijke is. De Kiesraad beveelt u aan de specifieke bepalingen met betrekking tot waterschapsverkiezingen in een afzonderlijke afdeling in de Kieswet op te nemen, zoals ook is gedaan met betrekking tot de verkiezingen van het Europees Parlement en de Eerste Kamer, als ook de eilandraadsverkiezingen. Waterschappen hebben – anders dan de algemeen vertegenwoordigende organen – een gesloten huishouding. Waterschapsverkiezingen hebben een ander karakter dan de andere in de Kieswet geregelde verkiezingen. Een afzonderlijke afdeling in de Kieswet voor waterschapsverkiezingen laat de huidige, in de praktijk bekende, systematiek van de Kieswet in stand, komt de leesbaarheid van de wet ten goede en maakt het eenvoudiger om wensen die mogelijk voortvloeien uit de in 2015 voorziene algehele evaluatie van het verkiezingsstelsel van de waterschapsbesturen op een later moment te realiseren. De geschiedenis laat tot nu toe zien dat er ten aanzien van waterschapsverkiezingen meerdere ingrijpende wijzigingen in het stelsel zijn aangebracht. Ook de voorgestelde (ver-)nummering van artikelen is niet nodig, wanneer voor een aparte afdeling wordt gekozen.

4. Afwijkingen van de Kieswet

De Kiesraad vindt dat voor waterschapsverkiezingen zoveel mogelijk dezelfde procedures moeten gelden als voor andere verkiezingen met een lijstenstelsel.¹⁰ Dit komt tot uitdrukking in het uitgangspunt "conform de Kieswet, tenzij", zoals hij dit vorig jaar in een advies aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft geformuleerd.¹¹ Om deze reden wordt in de navolgende subparagrafen aandacht gevraagd voor enkele in het voorstel voorziene afwijkingen ten opzichte van de in de Kieswet voorziene procedures. De vraag is steeds of deze afwijkingen gerechtvaardigd zijn.

4.1 Uniforme registratie van aanduidingen

Bij waterschappen is sprake van functionele belangendemocratie. Daarom bevat de Waterschapswet bepalingen die waarborgen dat alle relevante belangen-categorieën in het algemeen bestuur van het waterschap vertegenwoordigd zijn. De categorie ingezetenen van het algemeen bestuur komt daarbij op voor de "algemene belangen", terwijl de drie andere categorieën elk opkomen voor één "specifiek belang". In het concept-wetsvoorstel wordt voorgesteld een nieuwe bepaling aan de Kieswet toe te voegen, artikel G 2a, die voorschrijft dat

¹⁰ Advies van de Kiesraad van 3 juli 2007 over het Waterschapsbesluit, p. 1-2.

¹¹ Advies van de Kiesraad van 1 mei 2012 over de wijziging van het Waterschapsbesluit in verband met indirecte waterschapsverkiezingen, p. 2.

Datum
15 februari 2013

Ons kenmerk
2013-0000076504

Onderdeel
Secretariaat Kiesraad

Blad
5 van 8

belangengroeperingen die hun aanduiding willen registreren ten behoeve van waterschapsverkiezingen een aanwijsbaar belang hebben bij de taakuitoefening van het waterschap. De Kiesraad adviseert één uniforme registratieprocedure in de Kieswet aan te houden en bijgevolg geen onderscheid te maken tussen belangengroeperingen en politieke groeperingen. Ook het vereiste van belanghebbendheid bij de registratie ten behoeve van waterschapsverkiezingen dient vanuit die gedachte te worden geschrapt.¹² De Raad heeft begrepen dat in de praktijk bij de registratie ook slechts marginaal getoetst wordt of een nieuwe groepering een aanwijsbaar belang heeft bij de taakuitoefening van het waterschap¹³ en wordt er bij bestaande politieke partijen verondersteld dat zij aan deze materiële toets voldoen.^{14,15} Een materiële toets is in de ogen van de Kiesraad ook strijdig met het uitgangspunt van de Kieswet, dat de registratie van partijen uitdrukkelijk niet is bedoeld als een soort vergunningenstelsel voor deelname, maar uitsluitend om duidelijkheid voor de kiezer te bevorderen.¹⁶ Ook brengt aansluiting bij de algemene regeling van de Kieswet mee dat zogenoemde blanco lijsten aan waterschapsverkiezingen kunnen deelnemen. Hier gaat paragraaf 4.3 van dit advies nader op in.

4.2 Een centraal register

De Kiesraad adviseert de door politieke partijen ten behoeve van de Tweede Kamerverkiezingen centraal bij hem geregistreerde aanduidingen in beginsel te laten doorwerken naar de waterschapsverkiezingen, zoals dit nu in artikel G 4 van de Kieswet ook het geval is voor provinciale staten - en gemeenteraadsverkiezingen. Op deze manier wordt voorkomen dat politieke partijen meerdere registratieprocedures dienen te doorlopen als zij bij meerdere waterschappen willen deelnemen (inclusief het per registratieverzoek betalen van een waarborgsom), waardoor de administratieve lasten voor politieke partijen verminderen.¹⁷ Voorts voorkomt centrale registratie dat de centrale stembureaus voor waterschapsverkiezingen afzonderlijke verzoeken om registratie van een partijaanduiding verschillend beoordelen.

4.3 Blanco lijst

In het concept-wetsvoorstel wordt een onderscheid gemaakt tussen "groeperingen" voor de registratieprocedure met betrekking tot waterschapsverkiezingen, en "politieke groeperingen" voor de registratieprocedure bij alle andere verkiezingen. De Kiesraad pleit er voor dit onderscheid niet te maken. Hij

¹² Advies van de Kiesraad van 3 juli 2007 over het Waterschapsbesluit, p. 6-7.

¹³ P.B.M. van Teeffelen, K.B.M. de Vaan en M.C.C. van Haeften, De stemming gepeild. Evaluatie waterschapsverkiezingen 2008. Zoetermeer: Research voor Beleid 2009, p. 50.

¹⁴ Kamerstukken II 2005-2006, 30 601, nr. 3, p. 20.

¹⁵ Naar het schijnt worden aanduidingen van politieke partijen die in een gemeente politiek actief zijn, maar geen aan het waterschap gelieerd belang in de statuten hebben opgenomen, momenteel ook geregistreerd.

¹⁶ Kamerstukken II 1987-1988, 20 264, nr. 3, p. 26.

¹⁷ In plaats van steeds een waarborgsom van € 225 per waterschap te betalen, kan een politieke groepering bij centrale registratie volstaan met het eenmalig betalen van een waarborgsom van € 450.

Datum
15 februari 2013

Ons kenmerk
2013-0000076504

Onderdeel
Secretariaat Kiesraad

Blad
6 van 8

acht het hanteren van deze twee begrippen verwarrend, en in de praktijk wordt vrijwel altijd van een “politieke partij” gesproken. Ook leidt het onderscheid tot nieuwe artikelen in de Kieswet die de leesbaarheid van de wet niet ten goede komt. Het onderscheid is bovendien overbodig. Enerzijds wordt met de geborgde zetels in het algemeen bestuur van het waterschap de functionele belangendemocratie reeds gewaarborgd en geïnstitutionaliseerd, terwijl anderzijds het niet kunnen deelnemen met een blanco lijst een vergaande beperking vormt op het passief kiesrecht. Waterschappen hebben vanuit het verleden ervaring met individuele kandidaatstelling. Nu blanco lijsten waarborgen dat iedere kiesgerechtigde gebruik kan maken van zijn passief kiesrecht, ligt het meer voor de hand ook bij waterschapsverkiezingen blanco lijsten toe te staan.

4.4 Kiezer moet lijst inleveren

De Kiesraad ziet niet in waarom, in afwijking van de Kieswet, een kandidatenlijst voor waterschapsverkiezingen noodzakelijkerwijs door de gemachtigde van een groepering en niet ook door een kiezer kan worden ingediend (vgl. artikel H 3 Kieswet). De mogelijkheid voor een individuele kiezer om een kandidatenlijst in te leveren is een belangrijk uitgangspunt van ons kiesstelsel. Om die reden adviseert de Kiesraad deze afwijking te laten vallen en te kiezen voor uniformiteit.

5. Ordelijk verloop in het stemlokaal

5.1 Duidelijkheid voor kiezers

Met u en uw ambtgenoot hecht de Kiesraad eraan dat burgers, ook bij waterschapsverkiezingen, in beginsel de mogelijkheid hebben hun stem uit te brengen in een willekeurig stemlokaal (SWS) binnen de eigen gemeente. De keuze voor gecombineerde verkiezingen en het feit dat gemeente- en waterschapsgrenzen veelal niet overeenkomen, maken wel dat goed gekeken moet worden naar de uitvoerbaarheid in de praktijk. In gemeenten op wier grondgebied meer dan één waterschap actief is, biedt het voorstel om die reden gemeenten de mogelijkheid om, wanneer het aantal kiesgerechtigden voor één van de waterschappen zeer beperkt is, SWS voor de inwoners van dat waterschap enigszins te beperken.¹⁸ De Raad kan zich vinden in deze afweging. Een ‘gering aantal kiezers’ is echter niet nader bepaald en geeft gemeenten in de praktijk naar het oordeel van de Raad onvoldoende houvast.¹⁹ Reden om te adviseren hieraan toe te voegen dat een gemeente hiertoe ook kan besluiten in de uitzonderlijke situatie dat zij gelijktijdig vier verkiezingen (voor de provincie en drie inliggende waterschappen) moet organiseren. Sowieso vormt het gelijktijdig organiseren van meerdere verkiezingen voor een gemeente al een enorme uitdaging (verschillende stempassen, stembiljetten, registers etc.), maar bij vier

¹⁸ Hetzelfde geldt voor de mogelijkheid om met een kiezerspas in een andere gemeente (binnen de provincie dan wel het waterschap) te stemmen.

¹⁹ In sommige gevallen zal het om behoorlijk meer dan 200 kiesgerechtigden gaan, het voorbeeld dat wordt genoemd in de memorie van toelichting.

Datum
15 februari 2013

Ons kenmerk
2013-0000076504

Onderdeel
Secretariaat Kiesraad

Blad
7 van 8

verkiezingen naast elkaar zou het belang van een zorgvuldig en ordelijk verloop van die verkiezingen in het geding kunnen komen. De gemeente dient in een dergelijke situatie de bevoegdheid te krijgen om desgewenst het inrichten van stemlokalen voor waterschapsverkiezingen te beperken tot het grondgebied van het waterschap.

In het verlengde hiervan adviseert de Kiesraad om duidelijk te bepalen dat in een gemeente met meer dan één waterschap, er één waterschapsstembus komt te staan in het stemlokaal (en niet één voor ieder waterschap). Ook wijst de Kiesraad op de mogelijkheid van de inzet van digitale hulpmiddelen. Het – in sommige gevallen omvangrijke – papieren ROS (Register Ongeldige Stempassen) dat voor iedere verkiezing in ieder stemlokaal aanwezig moet zijn, kan vervangen worden door een digitaal register, bijvoorbeeld op een iPad.²⁰ Bij de laatste Tweede Kamerverkiezing is door verschillende gemeenten ervaring opgedaan met de inzet van iPads en apps.²¹ Met deze extra mogelijkheid om SWS te beperken, het advies de waterschapsstembiljetten de volgende dag centraal te tellen, het voorschrijven van één waterschapsstembus per stembureau en door te wijzen op de inzet van digitale hulpmiddelen, verwacht de Kiesraad tegemoet te komen aan bezwaren van een aantal gemeenten ten aanzien van de uitvoerbaarheid van het voorstel.

Verder wijst de Kiesraad erop dat in de voorlichting van kiezers op wie de uitzondering van toepassing is, aandacht moet zijn voor het feit dat stemmen in een willekeurig stemlokaal voor hen niet of slechts beperkt mogelijk is. In de tweede plaats adviseert hij in de Kieswet te waarborgen dat ook in de situatie dat niet in alle stembureaus in een gemeente gestemd kan worden voor het waterschap, tenminste 25% van de stembureaus waarin dit wél kan zodanig zijn gelegen en zo zijn ingericht dat kiezers met lichamelijke beperkingen zoveel mogelijk hun stem zelfstandig kunnen uitbrengen.²²

5.2 Helderheid voor stembureauleden

De werkzaamheden van stembureauleden zijn in de loop der jaren verzwaard. Burgers worden kritischer en er wordt meer en meer op stembureauleden gelet, ook door de media. Niet voor niets is de afgelopen jaren sprake van een verzwaring van de eisen die aan het zijn van stembureaulid worden gesteld. Het gecombineerd organiseren van provinciale staten- en waterschapsverkiezingen leidt bij de stembureaus tot een extra werklast. Een kiezer komt met één of twee stempassen en een legitimatiebewijs (eventueel aangevuld met maximaal vier volmachtbewijzen en vier kopieën van legitimatiebewijzen) bij één stembureau. Ook na de uitgifte van de benodigde stembiljetten kunnen zich nog situaties voordoen die verdere activiteit van stembureauleden vereisen. Een kiezer kan om

²⁰ Kamerstukken II 2005-2006, 30 569, nr. 3, p. 5 en 6.

²¹ Zie ook het evaluatie-advies van de Kiesraad van 14 november 2012.

²² Vgl. artikel J 4, tweede lid, Kieswet.

Datum
15 februari 2013

Ons kenmerk
2013-0000076504

Onderdeel
Secretariaat Kiesraad

Blad
8 van 8

één of meer nieuwe stembiljetten vragen, een stembiljet in een verkeerde stembus dreigen te stoppen (of juist weigeren het stembiljet in de stembus te doen), bezwaar laten opnemen in het proces-verbaal enzovoorts.

De Kiesraad gaat ervan uit dat extra stembureauleden en tellers ingezet moeten worden, om het ordelijk verloop van de verkiezingen te waarborgen, terwijl het vinden van voldoende capabele stembureauleden voor veel gemeenten nu al een probleem is. Het is – aanvullend – ook om deze reden dat de Kiesraad voorstelt om het tellen van de stembiljetten voor de waterschapsverkiezingen niet in de stembureaus te laten plaatsvinden (vgl. hiervóór, onder 2).

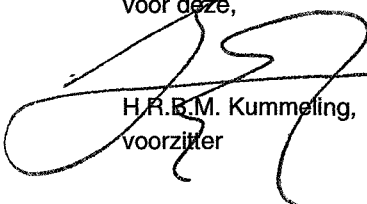
Ook beslissingen die in de voorbereiding van de stembusgang worden genomen, hebben invloed op het verloop van de verkiezing. De Kiesraad deelt het standpunt dat stempassen en stembiljetten voor de beide verkiezingen voldoende onderscheidend moeten zijn. Stempassen en stembiljetten hebben een duidelijk verschillende kleur en op de stembescheiden staat goed zichtbaar vermeld voor welke verkiezing het is. Hoewel dit onderwerp bij AMvB nader geregeld zal worden en de Raad er van uitgaat ook deze AMvB ter advisering te zullen ontvangen, brengt hij dit nu al onder de aandacht.

6. Verlenging zittingsduur

Tot slot hecht de Kiesraad eraan nog een enkele opmerking te maken over de zittingsduur van de huidige waterschapsbesturen. Al in een eerder advies gaf de Raad aan dat in uitzonderlijke gevallen een maximale zittingsduur van zes jaren en drie maanden aanvaardbaar is.²³ In het thans voorliggende voorstel wordt de termijn nog weer met enkele maanden verlengd. De Raad betreurt dit, maar ziet in het licht van de politieke context geen mogelijkheden om dit te voorkomen.

In het concept-wetsvoorstel wordt uitgegaan van gecombineerde waterschapsverkiezingen op 4 maart 2015. Op grond van de huidige wetgeving vinden de eerstvolgende waterschapsverkiezingen in november 2014 plaats. De Raad wijst erop dat het belangrijk is dat verkiezingen zorgvuldig worden voorbereid, dat de kiezer op tijd weet wanneer de verkiezingen zijn en dat politieke partijen voldoende tijd hebben om hun interne kandidaatstelling goed voor te bereiden. De Raad is van mening dat het onderhavige voorstel uiterlijk zes maanden voor de verkiezingsdatum tot wet verheven en in werking getreden dient te zijn.

DE KIESRAAD,
voor deze,

H.R.B.M. Kummeling,
voorzitter

M. Bakker,
secretaris-directeur

²³ Advies van 16 december 2010 over het verlengen van de zittingsduur van waterschapsbestuurders.